

ALMAN ARKEOLOJİ ENSTİTÜSÜ KÜTÜPHANESİ

© FOTOGRAF: FOURSQUARE

A

LMAN Arkeoloji Enstitüsü Kütüphanesi zengin koleksiyonuyla Türkiye'deki bir disipline hasredilmiş özel kütüphanelerden biridir. Uluslararası arkeoloji araştırmaları alanında Almanya'nın önde gelen kuruluşlarından biri olan Alman Arkeoloji Enstitüsünün şubelerinden biridir. Merkezi Berlin'de bulunan enstitünün 100. yıldönümü münasebetiyle İstanbul'da bir şube açılmasına karar verilir. Bu doğrultuda Türkiye Dışişleri Bakanlığı ile iletişime geçilmiş ve alınan izin doğrultusunda 1929'da kurulan Alman Arkeoloji Enstitüsü Beyoğlu'nda Sıraselviler'deki ilk binasında çalışmalarına başlamıştır. Kurum öncelikle şehrin tarihi ve İstanbul'daki Bizans mimarisine ilgileneştir.

Kuruluş yıllarında oldukça mütevazı şartlarda faaliyet gösteren enstitünün ilk müdürü Martin Schede idi ve ekibi bir asistan (Paul Wittek), bir kütüphane memuresi, bir kütüphane yardımcısından oluşmaktaydı. Bazen çalışmak amacıyla kısa süreli görevlendirilen araştırmacılar da bu kadroya dahil olurdu. Türkiye'nin 2. Dünya Savaşı'nı kazanan Müttefik Devletler ile yaptığı anlaşma sonucunda Alman Arkeoloji Enstitüsü, 2 Ağustos

1944'de mühürlenerek kapatılır ve çalışanları Türkiye'yi terk eder. Binası ise İsviçre Sefaretinin nezaretine bırakılır.

23 Mayıs 1945'te enstitünün sorumluluğu İstanbul Üniversitesine verilir. Bu süreçte enstitüsünün çalışmalarını klasik arkeoloji profesörü Arif Müfid Mansel sürdürmüştür. Siyasi engeller aşıncı Türk yönetimi, 1953 yılının sonlarında enstitüyü Almanya'ya devretme kararı alır. Böylece kurum 1954 yılında çalışmalarına kaldığı yerden devam eder. Bu dönemde daha fazla kadro verilen enstitü bugünkü Alman Hastanesinin bulunduğu arsa üzerindeki binayı kullanır. Kuruluşundan itibaren arkeoloji ve şehircilik tarihi alanındaki kitapları toplamaya gayret eden Alman Arkeoloji Enstitüsü, zamanla yer sıkıntısı çekmeye başlar. Kütüphaneye ait kitaplar çalışanların odalarına yığılır. Bunun üzerine 1989 yılında Gümüşsuyu'nda bir zamanlar Alman Sefareti olarak kullanılan binaya taşınır. Kütüphane halen aynı binada hizmet vermektedir.

Arkeoloji üzerine çalışan araştırmacıları desteklemeyi hedefleyen Alman Arkeoloji Enstitüsü, bu kapsamda Türk araştırmaların eğitimine de katkıda bulunmaktadır. İstanbul dışında ayrıca Pergamon, Hattuşa, Milet, Didyma ve

Göbeklitepe'de de bilimsel araştırmalar yürütmektedir.

Alman Arkeoloji Enstitüsü Kütüphanesi koleksiyonundaki 56.000 kitap ve abone olduğu 250 bilim dergisiyle arkeoloji alanında Türkiye'nin en büyük kütüphanesidir. Her yıl envanterine 1000 yeni kitap ekleyen kütüphane kısa süre önce dijital erişime de açılmıştır.

Kütüphane ayrıca zengin bir fotoğraf arşivine sahiptir. 1870'ten günümüze 100.000 fotoğraftan oluşan bu arşivde arkeolojik resimlerin yanında Osmanlı İstanbul'una ait fotoğraflar da mevcuttur. Son dönemlerde bu malzeme İstanbul Üniversitesi ile ortak yürütülen bir proje kapsamında dijitalleştirilmeye başlanmıştır.

Kütüphane ayrıca redaksiyonu kendi ekibi tarafından yapılan yayınlarla koleksiyonunu dünyaya açmaya çalışmaktadır. Bu çalışmalar yılda bir çıkarılan *Istanbul Mitteilungen* dergisiyle duyurulmaktadır. Dergideki makaleler Almanca, İngilizce ve Fransızca yayınlanmakta olup yazarları arasında Türk akademisyenler de bulunmaktadır.

